

БУРЯД УНЭН

КПСС-эй Бурядад обкомой, Бурядад АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган

№ 35 (13043)
1970 оной
февралин 12,
четверг
Сэн 2 мүнгэн

ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛХА ЯБУУЛГАЯ УЛАМ ҮРГЭДХЭЭ

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитетэй президиумэй үргэн аседани Москвад февралин 1-дэ болоо. Энэндэ хабаадагшад аветнам арадан үнэн зүб тэмэлье дэмжэхэ, Израилин эзэрхэг түрмхэй ябуулгануудай хойшлогонууды усадха, Европодо аюулгүй байдал хангахын тула совет олоннитын аюулганууды бүри эдэбхитэй болгохоор хэмжээ ябуулганууды зүбшэн хэлсэ. Вьетнамай асуудал зүбшэхын тула эб найрамдалда дуратай хүснүүдэй бүхэдэлхэйн хоёрдохи конференци 1970 оной март соо Стокгольмдэ зарлахы аседанида хабаадагшад найшаба.

В. И. Ленинэй түрэнөөр 109 жэлэй ойдо зороулагдан хэмжээ ябуулгануудай программын ялараар дүүргэгдэжэ байантай президент танилсаа. Эб найрамдалда дуратайшуулай национальна комитетүүдтэй, ишэ дайны болэдхэлдэ эсэргүүсэн тэмэсгэ харин ороноудай эмхнүүдтэй хамт олоной холбоогоо үргэдхэхэ асуудалнууд мун эд хаража үзэгдэе.

СССР-эй олоннитын бүлэг ажал ябуулагшадта ВСМ-эй ойн баяр медальнууд баруулдаба. Эб найрамдалда дуратайшуулай бүхэдэлхэйн хүдэлмэри 20 жэлэй ойн тэмдэглээн, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет нимэ медаль бии болгоно байна.

1970 ОНОЙ ХУДАЛДАА

НАЙМААНАЙ ХАРАА ТҮСЭВҮҮД

Түсэбтэ табан жэлэй эхиннээ хойшо рознично эд барааны эрьсэ 40 миллиард түхрэнгөөр нэмэе. Энэнь КПСС-эй ХХІҮ съездын директивнуудээр хараалханһаа эхэ болоно. Трико-тажна хэрэгсэлүүдэе, хубса-на, дотор хубсаһа, архан гутал, холодильнигууд, телевизорнууд болон бусад эд бараа хүн зондо худалдалга нилээд дээшлээ. Гүрэнэй худалдаа наймаанай хүтэлбэрилхэ худалмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ эридхэл хэ-хэдэ, СССР-эй худалдаа наймаанай министр А. И. Струев эдэ баримтанууды дурдба. Тус зүблөөн февралин 10-да хүдэлмэрээ дүүргэе.

рүүлхэ тухай хэлэе. Байгша ондо наймаалагшгүй 1600 магазин нээгдэе юм. Гэхэ зуур эдэ хоолой, мун эд бараанай универсальна магазинууды саашадан бүри олон болхоо хэрэгтэ гол анхарал хандуу-лагдаха.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гешүүн, СССР-эй Министруудэй Советэй Түрүүлгшын нэгэдхэй орлогшо Д. С. Поланский, КПСС-эй ЦК-гай Худалдаа наймаанай ба ажа-нуудал хангалтын татагыне даагша Я. И. Кабков зүблөө-нэй худалмэридэ хабадалсаа.

СССР Япон хоёрой хоорондын экономика харилгаа холбоон

Совет-япон экономика дүрбэлхэ зүблөөн Москвад айшагдай байсан соо февралин 10-да нээгдэе. Японой промышленна томо компанинуудай худалдаа наймаанай фирмнуудай, банкуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ зүблөөндэ хабадалсаа. Хэдэ хэдэн министрстванууд болон албан зургаануудай, Бүхэсоонна худалдаа наймаанай палатын, гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдхэлүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, Хабаровска хизаарай, Шэ-тын Обастрин ажилшадй депуатаудай Советүүдэй гүйсэд-комуудай түрүүлгшээр совет талаһаа энэ зүблөөндэ хаба-далсаа.

Түсэбтэ табан жэлэй бүүд шын жэлдэ рознично эд бараан эрьсэ, 1969 онтой асвул-бал, 10,5 миллиард түхрэнгөөр эхэ болохо.

Зүблөөндэ хабаадагшад худалдаа наймаанай материально-техническэ үндэһэ нуури бэх-нүүдэй, хүн зонине хангалтын эмхидхэлэй хүдэлмэри найжа-руулаха, эд бараа худалдаха түрүү онол арганууды нөбтэ.

«КОСМОС-323» НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

«Космос-323» гэжэ ээлжээ-тэ хэмэл одон Советскэ Союз-һаа февралин 10-да дэгдэг-дээ.

Хабарай шэнжэ үзэгдэжэ, Сөлэнгэ мүрэнөөр ашаа шэрлэгэ ойртожо байна. Энэ харуусалгата хүдэлмэридэ улан замшад эрхимээр бэлдэнэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр судануудаа болзорхоон урид занабарилжа дүүргэд, В. И. Ленинэй түрэнөөр 100 жэлэй ойн шэнэ амжалтатгайгаар угтажа байна. Зураг дээр: «Любов Шевцова» теплоходой капитан А. Д. Малыгин, «Сергей Левашов» гэжэ теплоходой механик А. З. Тургунов, кранай механик В. А. Ткачев гэгшэд ажал тухайгаа хөөрөөлдөжэ байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

МИНИСТР АМАРШАЛБА

СССР-эй Ой модоной промышленностин, министрствын коллегий олон профессозай ЦМ үнгэрһэн жэлэй дүрбэдхи квартал соо леспромхозуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрьсөөнэй дүнгүүдые со-гонон гаргаа.

«Забайкаллес» комбинатай Шулуутайн леспромхозой коллектив эдхэй үүсхэлтэйгээр ажаллаа, модо бэлдэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүр-гээ, башинэй дундаһаа шалгараа. Эдэнэр 10 мянган түхрэнгэй мүн-гэн шан дамжуулгын Улаан тугтайгаар абажа урмашаба.

Амалдаа амжалта туйлаһан Шулуутайн леспромхозой модошодые СССР-эй ой модоной промышленностин министр Тимофеев халуу-нээр амаршалан, үшөө эхэ амжалтаар В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн утгыһынь юрөөһэн телеграмма эльгээб.

Н. ТЮРНЕВ.

ОРОЛДОСОТОЙ МАЛШАД

Захаминай аймагай залгаа үн-дэр хадануудай хоорондуур олон нотагууд хубарилдан оршодог. Эдэ нотагуудай нэгэнини табан уу-лын хоорондохы Санага нотаг. Үр-гэн эхэ талада Санагын совхоз адууһа малаа үсхэбэрилжэ, ай-магай түрүү ажахын тоодо оролсо-бо.

Совхозой центрнээ зүүн хойшоо зурьһан үргэн харгы дахад ошо-холо малай шэнэхэн тишовой шулуун байра харагдаха. Ная-хан амаралтын үдэр хургуулин

үхибүүд тус фермэдэ олоороо ошо-жо, бүхэй үдэр хүдэлжэ, эхэ ту-на хургөө. Энэ фермэ дээрэ 183 хашараг, буруунууд шахан тарга-луулагдана. Мал шахалгын тус-гаар рацион табигданхай. Удтай байһан хашараг, буруунууд авт-оуланууриһаа уна ууда. Угэсөнэй 8 части үхэр бүхэн 4 килограмм холимог тэжээл эдлэ, нүүлээрн үбһэ гү, али зеленко нэгэ заха эдлэг. Үдэрэй 12-ноо 2 час боло-тор амаржа хэртэдэг. Амарһанай нүүлдэ дахад 4 килограмм буй-

лууһан холимог тэжээл үгтөжэ, үдэшнөө баһа үбһэ гү, али хо-лоомо эдлэг.

Энэ фермэ дээрэ үнийнэй мал-шан Ханга Уришанова хүдэлдэг. Шахан таргалуулагдажа байһан мал булта тарган тойр. Мал бу-ханэй шэнгүүр сүүдхэдэе 935 граммээр нөхөнэ. Ингэжэ Санагын совхозой малшад В. И. Ленинэй түр-энөөр 100 жэлэй ойн хүнтэлдэ-дэ шан зоритгойгоор ажаллажа байна.

А. ДОНОЕВ.

ҮДЭР БҮРИ ОЛОШОРНО

Иван Полютов олохон жэлдэ адууһа мал хаража, Ториногоо совхоз соо нилээд дүршэлтэй бэр-хэ хонишодой нэгэн болонхой.

Мүнөө энэ хонишон Худлат тосхонһоо тус хажуу таладаһаа үбэлжэжэ байна. Бүхэриг бэрхэ малшанай хашаа, хорёоньшые харахада эб-таб гэжэ, юмэн бүхэ-ниниш гуримтай нарин байдаг. Хонидойн хашаа газар, досоогүй шабаатай, үбһэ, зеленко хуу зохидоор облоотой, сомоотой. Хониды элдэлүүхэ хорёонуу-дыншые олон.

Энэ отарада январиин арбаад-һаа хойшо хонидын түлэг хурь-галжа захалаа. Мүнөө 450 гаран хурьгад абад, бүхэдөө бүриг бүтэн төмө болгодоно. Тингэжэ отарын хонидой тоо үдэр бүри нэмэжэл байна. Хурьгадын хуу номерлогдожо, гараһан болзорооо хэдэн сакман болгодожо ил-гагдахай. Таһалганууд соонь үб-һэ, зеленко, таряа талхан хуу үйрүүлэгдээ хөдгөнхэй. Төбшэ соонь уһан табиатай.

— Бидэ энэ жэлдэ бүхы бу-дүүн тэжээдэе урид тусхай ма-шинада хэжэ үйрүүлээд, худ-хаад эдүүлнэбди. Тинхэдэ малда үл хоол болосотойшые, гээлтэ хо-ролтодошые орохогүй байна.— Гэ-жэ ахалагша хонишон Иван По-лютов хөөрэнэ.

Тус отарада залуу хүбүүд хурьга абалсаа. Аха дүүнэр Иван, Алексей Полютовтан, Ни-колай Флисов, Георгий Полютов гэгшэд тус тусгаа 100-120 хурь-гадме дааж абаад харууһална.

Имэ һайн бөлөхөлтэй, орол-досотой шударгыгаар ажаллажа байһан хонидод урдаа таһиһан зорилгоёо дүүргэхэ, хонидой түл эрхимээр абалхай.

С. ПАВЛОВ.

Зэдэн аймаг.

ХЭЛЭЭЛ ҮАА, ХҮСЭЛДҮҮЛХЭ ДАА

МОНОСТОН НЮТАГ Эрээг-таряаг нимгэн саһаар хушагда-һаа хада гүбээнүүд үбэлэй бүхэ нойроор нойрсожо байһандай, нойроод хон-жэн. Тээ саана үндэр хадын хойрсогто хонидой бай-на. Үбһэ хооломын нурунууд барбайлдана. Гэрэй хоолойһоо уһан баһаа.

Энэжэний Нөхсөнэй ХХ партсъездын нэрэмжтэ колхозой түрүү хонишодой нэгэн Ямбал Билинтуевич Санжиевай даадаг эдэ хонишодой отарын байра гэжэ.

Хонишодой мэргэжэлые хурга хухадгүй шудалһан энэ хүн шэнжэ жэлдэ эрхим һайн үрэ дүн туйлана. Нёдондо тэрэ зуун энэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 100,6 хурьга түлжүүлээд, тус-бөөр хараалагданада орходоо 300 граммээр эхэ хонин бүриһөө нооо хайшалһан байна.

— Хайшан гэжэ нимэ һайн үрэ дүн туйланабта.— гэжэ асуу-һаа Ямбал Билинтуевич бага мнөөд гээд, хэлэдэг.

— Хүдэлхэл хэрэгтэйл даа. Ондоо юун байхань сэм. Энэ богони үгэ соонь эхэл удха багтана. Хонишодой акалай ошэ орёо бэрхэ онол арга, заримандаа үргэһа нойр дүгүутай ажага туйлаһан, эсэхэ суухаһаа мартажа оролдоһон юумэнь хуу оролоноо ха юм.

Нэгэтэ колхозойн парткомой секретарь эрээд, ингэжэ хэ-лэб.

— Ямбал Билинтуевич, ши Коммунист партинн зэргэдэ орохоёо бодомжлохоор болош. Юун гэжэ һананаш?

— Бодожол үзэхэ байна. Энэниш нэгэ үдэр соо шидхэ-жэ болохогүй. Өөрөөшье үнийнэй бодожо ябаа сэм.— гэжэ нүхэр Санжиев харуусаа хэн.

Уданшбегүй Ямбал Санжиев КПСС-эй гөшүүндэ кандида-даар абаа. Тиммэһэ харуусаалгань бүри эхэ болоо.

Муу, туранхай хонинһоо һайн хурьган абахагүй гэжэ хэндэ-шые мэдэжэ. Тиммэһэ үнгэрэгшэ зундаа ган гасуур, намартаа хура бороо ехэтэй, бэрхэтэйхэн байгааһые һань, үнөн зүрхэн-һөө, хүсэ шадалаа гамнаггүй хүдэлжэ, хонидоо һайса тарга-луулжа, үбэлжэлгэдэнь оруулаа хэн.

Тэрэнэй ашаар мүнөө эндэхид түл һайнаар абажа байна. Жэлэй эхиннээ хойшо 300 гаран хурьгад абад, нэгэшые түл гарза хороптодо ороогүй. Ахалагша хонишодой туһалгаша Цырен-Дондог Цыцеровын дүршэлтэй бэрхэ хүной хажууда хү-дэлжэ, баһал нилээд шадабаритай хонишон боложо ябана.

Энэ отарынхид агуухэ багша В. И. Ленинэй ойн баярай жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга түл-жүүлхэ, тэдэнэй тус бүриһөө 20 килограммһаа бага бэшэ шг-нүүртэйгээр эхөөһөн найгааха социалис уялга абанхай. Тэрэ-нээ заабол дүүргэхэ байһандань лаб этингэдэ.

С. АФАНАСЬЕВ.

— Жамбал Билинтуевич, ши Коммунист партинн зэргэдэ орохоёо бодомжлохоор болош. Юун гэжэ һананаш?

— Бодожол үзэхэ байна. Энэниш нэгэ үдэр соо шидхэ-жэ болохогүй. Өөрөөшье үнийнэй бодожо ябаа сэм.— гэжэ нүхэр Санжиев харуусаа хэн.

Уданшбегүй Ямбал Санжиев КПСС-эй гөшүүндэ кандида-даар абаа. Тиммэһэ харуусаалгань бүри эхэ болоо.

Муу, туранхай хонинһоо һайн хурьган абахагүй гэжэ хэндэ-шые мэдэжэ. Тиммэһэ үнгэрэгшэ зундаа ган гасуур, намартаа хура бороо ехэтэй, бэрхэтэйхэн байгааһые һань, үнөн зүрхэн-һөө, хүсэ шадалаа гамнаггүй хүдэлжэ, хонидоо һайса тарга-луулжа, үбэлжэлгэдэнь оруулаа хэн.

Тэрэнэй ашаар мүнөө эндэхид түл һайнаар абажа байна. Жэлэй эхиннээ хойшо 300 гаран хурьгад абад, нэгэшые түл гарза хороптодо ороогүй. Ахалагша хонишодой туһалгаша Цырен-Дондог Цыцеровын дүршэлтэй бэрхэ хүной хажууда хү-дэлжэ, баһал нилээд шадабаритай хонишон боложо ябана.

Энэ отарынхид агуухэ багша В. И. Ленинэй ойн баярай жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга түл-жүүлхэ, тэдэнэй тус бүриһөө 20 килограммһаа бага бэшэ шг-нүүртэйгээр эхөөһөн найгааха социалис уялга абанхай. Тэрэ-нээ заабол дүүргэхэ байһандань лаб этингэдэ.

С. АФАНАСЬЕВ.

АШАТАЙ ВОСКРЕСНИК

Болотрой совхозой хоёрдохой эрхидхэй Ленинэй түр-энээр адрта 100 жэлэй ойн шэнэ амжалтатгайгаар үгэ-нэ орлодо урда табиһан юм.

Тээ үдэр ахалагша хонишон Дамба-Жамса Сандаковой отарада өдөленине эрхилгэшэ Доржи Дыгырович Гомбоев, һу һаалин Доржи Фирманович Иван Очирович Очиров, хонишодой бригадын бри-гадир Нурбо Аюрович Аюров, Шэ-бэртын дунда хургуулин багша Данзан Рабжаевич Рабжаев болон бусад совхозой залуушууд хэдэн

ошон тракторай тэргээр дүүрэн шэрбэ зөөжэ гаргаа, хонидын байрын орой занажа үгөө. Эдэ нү-хэд воскреснитэ хараалагдана ажалла хатахад үдэр багта дүүргэ-шые һаа, тэрөөгээр сэдхэлээ хан-нангүй, хонишодой өөһэдын бай-ра дулаалалсажа үгэһэн байла.

Үдэрэй түгэхэдэ өдөленине эрхилгэшэ нүхэр Гомбоев воскрес-нитэ хабаадагшадта улахоороон-дын байдал тухай лекци уншаһан байха юм.

С. ДАМДИНОВ.

ШЕФУҮД АЙЛШАЛАА

Ленинэй оренто Улаан-Удын минерал-аган занабарилгын за-ли арбад жэлэй туршада Ирүү-нэ олохой колхоз, совхозуудта олон кило туһалнажа үзүүлжэ

байла. Жэлдэ энэ заводой алаад хүдөө гаража, аймагай алаад, тарашадта шэнэ гэр-тэе болон малай фермануудые өмдө үдэг. Намартаа «Баян тал-ны» туураалсаха эрээд юм.

Малын багын хабсаралгын це-хий 8 хүнөө бүридэһэн агитбри-гада аймагайхидта айлшалжа, хү-дөөгэй ажаллашые барлуулба.

Артистар Нисенгын, Ирүүнын, Нарбатын, «Юбилейнэй» совхо-зуудаар, «Победа», «Коммунизм», «Дружба» колхозуудаар, мун Сосново-Озерск хуржа, хүдөөгэй-хидэй урда айхан дуу, хатар гүйрэлдэжэ үгэһэн байха юм.

Хаа ханагүй наада хараашад ород арадай дуу гүйсэдхэшэ Ноя Молчановае, һайхан хоолойтой

Николай Забланине, цугархай бөстэй хатаршан Петр Ивановые, шог зугаагаар элбэг — конфера-сье — агитбригадын хүтэлбэри-лэгшэ Юрий Юрковые нэрлэжэ аль-га ташалгаар угтаһан байна.

— Ходоодо ерэжэ байгыт, хэ-зээдэшые байрагтайгаар угтахадн, — гэжэ халуунаар, үнөн зүрхэн-һөө хөлөжэ, ирүүнынхид айлш-даа мөрдөөхүлаа.

В. БАЙБОРОДИН.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Түмэрэй хүсэтэ урасхал

БЕЛГОРОД. (ТАСС-ай корр.). Курска түмэрэй уурхайһаа 100 миллион тонно түмэрэй руда февралин 8-да абаа. Эндэхэ хүдэлмэришэд түсэбтэ табан жэ-лэйнгэе графитыне нэгэ хараар үлүүлжэ ябана. Лебединскэ, Ми-хайловска, Стойленскэ рудингуу-дай карьернуудтэ, бутаргалга-рикануудта ажалал энэ амжалта-да зороулагдан митингүүд болоо.

Курска түмэрэй уурхайн төн эхэ удха шанарые В. И. Ленин уришалан хараһан, төрөнэй ба-лгыгы «эршэ зоритгойгоор» ажа-лахын шухала байһые заһан юм. Вождини заабари боелүүлэн, эндэхэ бассейней хүдэлмэришэд түмэр олоборилон абаха худал-мэре саг үргэжэ үргэдхэхэ.

Курска түмэрэй уурхайн түмэрэй урасхал түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэл соо 1,5 дахин нэмээ.

Тюменин нефтьшэдэй зорилго

«Газпромнефтегаз» управ-ленин коллектив Баруун Си-бирьшэ нефть абагыне хурдан түрэнөөр хүгжээхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министру-нүүдэй Советэй тогтоолдо харюу болгон, 30,7 миллион тонно — түсэбөө холо үзүү—шэнгэн тү-линэ абаха гэжэ шидээ. Мамон-товское гэжэ шэнэ уурхайе аша-галлада оруулан.

Тюменин, Башкирай, Татарай эрдэмтэд болон хүдэлмэришэд Си-бирин нефтин баялгууды

Далайн оёорһоо түмэр абтана

Грузин геологууд Хара да-лайн Кавказай эрбэдхи өлһөн сооһоо түмэрэй рудагаар элбэг магнетит олоһон байна.

...Судна дээрһээ далай руу хоёр сорго табигдаа. Нэгэ сор-гоорн, агаарай дарасын туһа-ламжаар, уһан доошоо оруула-дана, харин хоёрдохой соргоорн — тэрэ уһан соо бутаргадһан өлһөн судна дээрэ гаргагдана.

Онгосо дээрэ һуулгадһан су-ранзата сепаратор тэрэ минералье эрлһэнһөө илгана. Иимэ аргаар арилгадһан өлһөнийн һөөргөө далай руу хаягдана.

(ТАСС-ай корр.).

ГОЛОДОНОНОО БҮРИДЭХЭН СЛЮДОПЛАСТ

Нижнеудинска слюдагай фаб-рикин пластическа шөнэ элект-ролиз үйлдбэрилдэн гаргаха цех бүрин ашагалада оруулагдаа.

Байгалин кристаллуудые ша-наржуулахда гараад слюдагай гэжэ хальһанууды бахи, зөөлөтөр лентэ абтана. Энэһэнэ уриг иичэ гэжэ хальһануудын голдөһөн бо-

логло хаягдадаг байгаа. Тэрнь шанарагһаа талаар хэршэгдөһөн слюдагаар бэлдэгдэг микроно-во лентэһэ дутаагүй, харин үнэ сэнгээрэ дүрбэ дахин хямда бо-лоно. Ленинградай «Гитрониме-таллоруд» гэжэ институтай кол-лективий ухаалан зүйлөөһөн онел арга слюдопласт үйлдбэрилдэ.

0,02 миллиметр зузаан хабта-на 20 мянган вольт электриче-скэ ток тэсжэ шадаха юм. Тэ-рэннээ гадна, слюдопластаар хэр-лэһэн лентүүд кислотатай ну-лөөндэ ородогүй.

(ТАСС-ай корр.).

Коммунист ажалай ударник Лидия Степановна Корнакова Улаан-Удны нарин сэмбын фабрикын нооно холихо нөхэй түрүү хүдэлмэришдэй тээд ороһоор үүнэй. Мүнөө халаан бүрингөө дабары 115—120 процент дүүргэдэг, олонштын хүдэлмэрид элбэхитэйгээр хабаадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. С. Корнакова. А. МАНТАЕВАН фото.

КПСЭ-эй ЦК-гай ТЕЗИСЫЕ-ОЛОНИИТЭДЭ!

Имперализм гэши хүн түрэлтэй социальна хүжэлтэй замьсаадаг, наад тойбо татаад нитын байгуулалта мүн. Мүнөө үе сага энэид эсэргүүтээр гурбан түгээсэ хүсүүнд эбсэгүй тэмсэл аюуулаа байдаг юм. Энэнь амар хүсүүнд бэ гэхэд, дэлхэйн социаль системэ, капитале ороноудай хүдэлмэришэ анги, Азин, Африкын ба Латин Америкын арадуудай имперализмда эсэргүү сүлөөрэлтэй хүдэлөөн—эдэ гурбан хүсэн мүнөө дэлхэй дээр имперализмда эсэргүүтээр тэмсэл аюуулаа.

Тинь мүнөө үе саган капитализм «научно-техническэ» революци туйлалтануудыа хүрээлэн, түгээдэг хүсэтэй, эмхидхэл найтай үйлдэбрийн механизмда түшпэглэн, гүрэнэй туйлалтайд арга бүхы орон дотороо экономика хүжэлтэй бүри түрэхдэгдэ бүтэц арга боломжонуудаа эгсүүлдье, үйлдэбрийн нилээд эсэ ашаг олоотой байлгахыа эрмэлзэн» гээд В. И. Ленинэй гүрнөөр 100 жэлэй ойдо КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Тезисүүд соо хэлэгдэнэ.

Мүнөө үе сагай гүрэнэй монополи капитализмын хүжэл оролодоо хинь талана гэшин аргагүй. Юун бэ гэхэдэ, түб дэлхэйн дээрхэй үүдлэһэн мүжэлгэтэ байгуулалтын үгсэ хэдий туладаа удаан саг соо тэмсэл хэрэгтэй, нитын шэнэ байгуулалтын бүрилдэн бии бололоо гээд В. И. Ленин зааһан байдаг.

Тиньмөө имперализмда эсэргүү тэмсэлье амжалтатайгаар аюуулан тулада социаль байгуулалта, хүдэлмэришэнь ба националь-сүлөөрэлтэй хүдэлөөн хоёр нитга холбоотой байха ёһотой. Социаль ороноудай арадууд, дэлхэйн хүдэлмэришэнь, демократическэ, национальна бөөг даанги байдалтай түлөө хүдэлөөн—эдэ бүгдэ хоорондоо нитга холбоотой байха ёһотой. Тээр, дэлхэйн хархыс хүсүүнд дэлхэйн социаль системын нэгдэлдэ дорлооноо бутаруулан найлгахыа хүсэл оролодоо хэрэг гаргана. Мүнөөнэй имперализм даа дэлхэйн революцинон хүдэлөөндэ бии байһан бархшээтэй хэрэгдэх гэжэ оролодоо, тэрэнэй нэгдэлдэ бутаруулан нийдэхэ хүсэлтэй. Тиньхэн туладаа үзэл бодолонгоо бүхы эбсэг хүсэе коммунизмда харша алба хэһэнь зороулна. Ушар нигээдэ коммунист болон хүдэлмэришэнь улсхоорондэй зүблөөндэ хабадана дэлхэйн социаль системэ бэйжүүлэхэ, имперализмда эсэргүү тэмсэлдэ тэрэнэй үүргэ дэргэдүүлэхэ тухай оролодоо тэмдэглэнэ байна. Дэлхэйн социаль ороноудай нэгдэлдэ хадаа имперализмда эсэргүү тэмсэлдэ тэрэнэй үүргэ дэргэдүүлэхэ тухай оролодоо тэмдэглэнэ байна. Дэлхэйн социаль ороноудай нэгдэлдэ хадаа имперализмда эсэргүү тэмсэлдэ тэрэнэй үүргэ дэргэдүүлэхэ тухай оролодоо тэмдэглэнэ байна.

Социаль дэлхэйн революцинон стратегийн нүүгэдэ талын гэхэдэ, «түрүү ороноудай социаль протектарийд революцинон хүдэлөөн дэмжэлгэ» бүхы ороноудай бүтэндэ дэмжэлгэ болонгоо гээд Ленин бэйшэ бэйшэ (36-дахы том, 70-дахы нүүр) гээд Тезисүүд соо бэлгэдэнэ. Энэ заабарин КПСС-үүд сэхээр хүтэлбэри болонгоо Ленинэй нарин, Октябрьнэй ороной зүбөөн үр эхэтэй туйлалтаа абалгүй, тиньмэ революцинон хүдэлөөн хэрэгдэхэ гэжэ шүнахарна.

Имперализм гэши хүн түрэлтэй социальна хүжэлтэй замьсаадаг, наад тойбо татаад нитын байгуулалта мүн. Мүнөө үе сага энэид эсэргүүтээр гурбан түгээсэ хүсүүнд эбсэгүй тэмсэл аюуулаа байдаг юм. Энэнь амар хүсүүнд бэ гэхэд, дэлхэйн социаль системэ, капитале ороноудай хүдэлмэришэ анги, Азин, Африкын ба Латин Америкын арадуудай имперализмда эсэргүү сүлөөрэлтэй хүдэлөөн—эдэ гурбан хүсэн мүнөө дэлхэй дээр имперализмда эсэргүүтээр тэмсэл аюуулаа.

Имперализм гэши хүн түрэлтэй социальна хүжэлтэй замьсаадаг, наад тойбо татаад нитын байгуулалта мүн. Мүнөө үе сага энэид эсэргүүтээр гурбан түгээсэ хүсүүнд эбсэгүй тэмсэл аюуулаа байдаг юм. Энэнь амар хүсүүнд бэ гэхэд, дэлхэйн социаль системэ, капитале ороноудай хүдэлмэришэ анги, Азин, Африкын ба Латин Америкын арадуудай имперализмда эсэргүү сүлөөрэлтэй хүдэлөөн—эдэ гурбан хүсэн мүнөө дэлхэй дээр имперализмда эсэргүүтээр тэмсэл аюуулаа.

ИМПЕРИАЛИЗМДА ЭСЭРГҮҮ ХҮСЭН

Дэлхэйн социаль системэ гэши саг зуурын нэгдэлдэ бэйшэ (капитализмын удамаргад имперхүү помнол тарвага), харин бүхы хүн түрэлтэй хүжэлтэдэ зайлашагүй эрбэжэ эрэхэ шата мүн. Энэндэ Октябрьнэй революци эхи табинан юм. Энэ шэнэ байгуулалта хадаа болхонь хүжөө, орын түүхэтэй болохой. Энээнэй намтаран түүхэ хэсэ харуулаа. Энээнине империализм дээрхээ гэршэлтэ. Хэриг туйлалтайд «Экономическэ Советдэ оролго социаль ороноуд дэлхэйн газар дайдын 18 процент арад зонойн 70 процентэ эзэлдэг юм. Гэһэнь хаа, эдэ гүрнүүд мүнөө үедэ дэлхэйн промышленна продукция гурбан түгээсэ хэбнэ бүтээн гаргана. СССР СНА хоёрой хоорондох промышлениа үйлдэбрийн агаасан эли бодо хоржо байна. 1960 ондо Совет оройн промышлениа үйлдэбрийн хэмжээн Америкынхын 55 процент, 1969 ондо—70 процент болоод байба. Экономикын урган хөгжөхтэй хамта совет эрхэй, СЭВ-ий бусад ороноудай арадай ажабуудал улам хайжарна.

«Дэлхэйн революцида социализм нүүдэлтэ гол шухала арганы—тэрэнэй ажахын политика, империализмын үйлдэбрийн хүсүүдүүдэ булуугаар шэнэ обществэнь технико-экономическэ үндэс нүүри байгуула болонго» гэжэ Ленинэй хэлэһэн үгсүүд хоёр байгуулалтын хоорондоо мурсысга байна мүнөөнэй шатада иланганга. Энэ зарилгы биднэр шидэхэ хаа, улаа харгалтай ороло соо биднэр эсэргэлтэй асуудалы заагаа һэн» (43-дахы том, 341-дхи нүүр)—гээд Тезисүүд соо хэлэгдэнэ.

Арад зоной аша тулада бүхы бии байһан арга боломжонуудаа үзэл хүсэдөөр хэрэгдэхэ шадалтайгаар социаль ороноудай экономика хүжэлтэ байна. Икөөнэй, СЭВ-ий гүшүүн ороноудай асуудалы экономика бархшээтэй асуудалы нийдэхэ шадха шадалтай, дэлхэйн дээрхэй томо гэшин промышлениа комплексотой болохой. Социаль байгуулалта, тэрэнэй тодоолын хуули ёһонуд хадаа арадай ажаһы, соёл гэгээрэлы хүжөөн дэргэдэ барагдшагүй арга боломжонудыа элрүүлдэг нээнэ.

Социаль ороноудта мүнөө болохо байгаа социаль империализмдэ эсэргүү олонштын политическэ үзэлдэй хүжэл, нитын организацинудай хүжэл дэргээрэ байһан ушар, социаль демократие улам нарижуулан ушар—эдэ бүгдэн хадаа тус ороноудтын, бүхы дэлхэйн дээрхэй социализмын үндэс нүүри улам бүхжүүлэнэ.

Социаль дэлхэйн революцинон шэнэ ёһоной харилсаанууд би болонхой. Энэнь алишье тээбээ агли эрхэтэй, агли тэгш, бөө бөө хүндэлэн харилсаанууд мүн. Нүүгөө талаһаа эдэ харилсаанууд хадаа имперализмда эсэргүү тэмсэлдэ хүсээг нэгдүүлэхэ гэһэн уха шүнахтэн юм. Иймэ шэнэ харилсаанай үндэснэй социаль ороноуд үйлдэбэр тааруулан мэрэгжүүлэхэ, холын харатай түсөөб мүн лэ элрүүлдэхэ, хэрэгтэй зүйлүүдээр бөө бөө хангаха мэтэн асуудалнууд амжалтатайгаар шидэхэдэг байна.

Социаль дэлхэйн революцинон стратегийн нүүгэдэ талын гэхэдэ, «түрүү ороноудай социаль протектарийд революцинон хүдэлөөн дэмжэлгэ» бүхы ороноудай бүтэндэ дэмжэлгэ болонгоо гээд Ленин бэйшэ бэйшэ (36-дахы том, 70-дахы нүүр) гээд Тезисүүд соо бэлгэдэнэ. Энэ заабарин КПСС-үүд сэхээр хүтэлбэри болонгоо Ленинэй нарин, Октябрьнэй ороной зүбөөн үр эхэтэй туйлалтаа абалгүй, тиньмэ революцинон хүдэлөөн хэрэгдэхэ гэжэ шүнахарна.

Имперализмын ороноудта эбсэргүү тэмсэл аюуулаа байгаа хүдэлмэришэ анги хадаа капиталай ороноудтай революцинон гол хүсээн болоно. Имперализм гүрэнүүдэй пролетариады В. И. Ленинэй сэгнэхэдэ, нигжэ хэлээд бэйшэ—эдээр манай гол шухала найдал, тулгуури мүн. Ленинэнь үзэл сурталтай бодото бөөлөл хадаа социальна хүжэлтэй тэмсэлдэ түгээсэ, бүхы дэлхэйн ажаллашад антига ба революцинон мэдэрэлтэй бүрилдэн бии болохо хэрэгтэ тулалдаг юм. Мүнөө үедэ хүдэлмэришэнь хүдэлөөндэ эхэ хубилалтанууд боложо байна. 1968 оной май, июнь парануудта Францида болон 10 миллион шабуу ажаллашад бүгдэ нитын шабуу мүн болоно. Мүн 1968 оной ноябрда болон Италиин бүхы ажаллашад забастовко, үнгэрэгдэжэ бөөлөл бүгдэ энэл орондо болон бүгдэ нитын шагча гэжэ мэтэн тэмсэл хадаа мүнөө үеэнэй хүдэлмэришэнь хүдэлөөнэй дэлисые харуулаа.

Баруунай ороноудта нүүдэй үедэ болоһон антин тэмсэлүүд монополид эсэргүү олонштын шонжэтэй болоһон байна. Тэрэнэй орон соо шэнжэ гэхэдэ, тэмсэлдэ нэгдүүлэхэ, социальна хүжэлтэй түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэнь антига гэдэ, инженерүүд, техникууд, интеллигенциин түлөөлгөхөө, студентэр болон хош, хүдөө хүсэл ажаллашыа хабадуулаха гэһэн байна. Имперализмда эсэргүү нитгадэ хабаданашад үгсэнь тэмсэлдэ жэлэй болоһондэй үгсэнь нигээ буржуазин, гүрэнэй ноёд баяд нэгэ талаһаа, нүүгөө талаһаа арад зон хоёрой хоорондохой зай улам эсэ болохой байхтай. Мүнөө хүдэлмэришэнь анти монополиин хилээргүй засаг тургы нүлдэхэ хэмжээгүүдэ, парламентда ажаллашад түлөөлгөшэдэ олоноорула, үнэн үзэл хуули ёһо абхуула гэхэ мэтэн эрлэнтүүдэ бөөлүүлэнэ.

Хүдэлмэришэнь антин социализмны түлөө абуудлаг тэмсэлье олонштын демократическэ хүдэлөөнтэй нитга холбоотойгоор абуулаха гэһэн Ленинэй суртал бодол болохо дээрэ бөөлөн харгана. Социаль революци гээшэ антин хурса тэмсэлэй үе саг шата мүн. Энэ тэмсэл хадаа экономика, политическэ, бүтээн байгуулалта болон буржуазин партияны усадхада юм, гээд В. И. Ленин заадаг байна.

Колониальна болон дулдэгдэн ороноудай арадууд национальна сүлөөрэлтэй тэмсэлдэ Ленинизм айнабар эхэ нүүлөө үзүүлдэг юм. Дэлхэйн дээрхэй социаль-политическэ хүсүүндэй шонжэр хуабарын ушар хадаа имперализмын колониальна байгуулалтын хандарха ябалд түрэгдэхэн байна. Эзэмлэгдэнэй бабарта байһан ороноуд мүнөө үедэ хурса тэмсэлдэ газар болонхой. Социализмын үзэл суртал, тэрэнэй бодото туйлалтанууд эдэ ороноудта айхатар эхэ нүүлөө үзүүлдэг боло.

Нүүдэй 25 жэл соо колониальна дарлалтана хэдэн зуу миллион хүн олоо сүлөөрэнэ. 74 шэнэ гүрэн бии болоо. Сүлөөрэн залуу гүрэнүүдтэ колониализмын худала шүбөөдэ үндэснэй халгах харатаан социаль-экономическэ хэмжээг абууланууд үргэрөө бөөлүүлэгдэнэ байна.

Нигжэ шэнэ оршон байдалай тогтонхойтохой хамта хүжэжэ байһан залуу ороноудта эсэргүү харша шугама имперализмнууд саг үргэлжэ хубилгана. Национальна сүлөөрэлтэй хүдэлөөн бутаргахын, тэрэнэй була хэбэрэг газар руу сүлөөрэн орохын тулада имперализмнууд элбэ элбэ хэмжээгүүдэ абана, эхэ мүнөө элбэ гаргаһана. Тиньхэтэ хамта эдэ гүрэнүүдэй элбэ бурхшээлүүдэ, үрданин гэгээдэй хошлонгоудыа хамбаанша хэрэгдэхэ гэжэ шүнахарна.

Имперализм гэши хүн түрэлтэй социальна хүжэлтэй замьсаадаг, наад тойбо татаад нитын байгуулалта мүн. Мүнөө үе сага энэид эсэргүүтээр гурбан түгээсэ хүсүүнд эбсэгүй тэмсэл аюуулаа байдаг юм. Энэнь амар хүсүүнд бэ гэхэд, дэлхэйн социаль системэ, капитале ороноудай хүдэлмэришэ анги, Азин, Африкын ба Латин Америкын арадуудай имперализмда эсэргүү сүлөөрэлтэй хүдэлөөн—эдэ гурбан хүсэн мүнөө дэлхэй дээр имперализмда эсэргүүтээр тэмсэл аюуулаа.

Имперализмын ороноудта эбсэргүү тэмсэл аюуулаа байгаа хүдэлмэришэ анги хадаа капиталай ороноудтай революцинон гол хүсээн болоно. Имперализм гүрэнүүдэй пролетариады В. И. Ленинэй сэгнэхэдэ, нигжэ хэлээд бэйшэ—эдээр манай гол шухала найдал, тулгуури мүн. Ленинэнь үзэл сурталтай бодото бөөлөл хадаа социальна хүжэлтэй тэмсэлдэ түгээсэ, бүхы дэлхэйн ажаллашад антига ба революцинон мэдэрэлтэй бүрилдэн бии болохо хэрэгтэ тулалдаг юм. Мүнөө үедэ хүдэлмэришэнь хүдэлөөндэ эхэ хубилалтанууд боложо байна. 1968 оной май, июнь парануудта Францида болон 10 миллион шабуу ажаллашад бүгдэ нитын шабуу мүн болоно. Мүн 1968 оной ноябрда болон Италиин бүхы ажаллашад забастовко, үнгэрэгдэжэ бөөлөл бүгдэ энэл орондо болон бүгдэ нитын шагча гэжэ мэтэн тэмсэл хадаа мүнөө үеэнэй хүдэлмэришэнь хүдэлөөнэй дэлисые харуулаа.

«Дэлхэйн революцида социализм нүүдэлтэ гол шухала арганы—тэрэнэй ажахын политика, империализмын үйлдэбрийн хүсүүдүүдэ булуугаар шэнэ обществэнь технико-экономическэ үндэс нүүри байгуула болонго» гэжэ Ленинэй хэлэһэн үгсүүд хоёр байгуулалтын хоорондоо мурсысга байна мүнөөнэй шатада иланганга. Энэ зарилгы биднэр шидэхэ хаа, улаа харгалтай ороло соо биднэр эсэргэлтэй асуудалы заагаа һэн» (43-дахы том, 341-дхи нүүр)—гээд Тезисүүд соо хэлэгдэнэ.

Арад зоной аша тулада бүхы бии байһан арга боломжонуудаа үзэл хүсэдөөр хэрэгдэхэ шадалтайгаар социаль ороноудай экономика хүжэлтэ байна. Икөөнэй, СЭВ-ий гүшүүн ороноудай асуудалы экономика бархшээтэй асуудалы нийдэхэ шадха шадалтай, дэлхэйн дээрхэй томо гэшин промышлениа комплексотой болохой. Социаль байгуулалта, тэрэнэй тодоолын хуули ёһонуд хадаа арадай ажаһы, соёл гэгээрэлы хүжөөн дэргэдэ барагдшагүй арга боломжонудыа элрүүлдэг нээнэ.

Социаль ороноудта мүнөө болохо байгаа социаль империализмдэ эсэргүү олонштын политическэ үзэлдэй хүжэл, нитын организацинудай хүжэл дэргээрэ байһан ушар, социаль демократие улам нарижуулан ушар—эдэ бүгдэн хадаа тус ороноудтын, бүхы дэлхэйн дээрхэй социализмын үндэс нүүри улам бүхжүүлэнэ.

Социаль дэлхэйн революцинон шэнэ ёһоной харилсаанууд би болонхой. Энэнь алишье тээбээ агли эрхэтэй, агли тэгш, бөө бөө хүндэлэн харилсаанууд мүн. Нүүгөө талаһаа эдэ харилсаанууд хадаа имперализмда эсэргүү тэмсэлдэ хүсээг нэгдүүлэхэ гэһэн уха шүнахтэн юм. Иймэ шэнэ харилсаанай үндэснэй социаль ороноуд үйлдэбэр тааруулан мэрэгжүүлэхэ, холын харатай түсөөб мүн лэ элрүүлдэхэ, хэрэгтэй зүйлүүдээр бөө бөө хангаха мэтэн асуудалнууд амжалтатайгаар шидэхэдэг байна.

Социаль дэлхэйн революцинон стратегийн нүүгэдэ талын гэхэдэ, «түрүү ороноудай социаль протектарийд революцинон хүдэлөөн дэмжэлгэ» бүхы ороноудай бүтэндэ дэмжэлгэ болонгоо гээд Ленин бэйшэ бэйшэ (36-дахы том, 70-дахы нүүр) гээд Тезисүүд соо бэлгэдэнэ. Энэ заабарин КПСС-үүд сэхээр хүтэлбэри болонгоо Ленинэй нарин, Октябрьнэй ороной зүбөөн үр эхэтэй туйлалтаа абалгүй, тиньмэ революцинон хүдэлөөн хэрэгдэхэ гэжэ шүнахарна.

Имперализм гэши хүн түрэлтэй социальна хүжэлтэй замьсаадаг, наад тойбо татаад нитын байгуулалта мүн. Мүнөө үе сага энэид эсэргүүтээр гурбан түгээсэ хүсүүнд эбсэгүй тэмсэл аюуулаа байдаг юм. Энэнь амар хүсүүнд бэ гэхэд, дэлхэйн социаль системэ, капитале ороноудай хүдэлмэришэ анги, Азин, Африкын ба Латин Америкын арадуудай имперализмда эсэргүү сүлөөрэлтэй хүдэлөөн—эдэ гурбан хүсэн мүнөө дэлхэй дээр имперализмда эсэргүүтээр тэмсэл аюуулаа.

Имперализм гэши хүн түрэлтэй социальна хүжэлтэй замьсаадаг, наад тойбо татаад нитын байгуулалта мүн. Мүнөө үе сага энэид эсэргүүтээр гурбан түгээсэ хүсүүнд эбсэгүй тэмсэл аюуулаа байдаг юм. Энэнь амар хүсүүнд бэ гэхэд, дэлхэйн социаль системэ, капитале ороноудай хүдэлмэришэ анги, Азин, Африкын ба Латин Америкын арадуудай имперализмда эсэргүү сүлөөрэлтэй хүдэлөөн—эдэ гурбан хүсэн мүнөө дэлхэй дээр имперализмда эсэргүүтээр тэмсэл аюуулаа.

ХҮРШЭНЭРЭЙ МУРЫСӨӨН

ЯМАРИШЭ суглаа, зүблөөн дээрэ сугларһан хүнүүдэй дунда хонин ажал тухай хоёрлодон гарабад, Айсугарай хүршэ хониншод — Ардан Дансарунов Нурбо Намсарев хоёрон нэрэ заагагүй дурдагдан, хэлэйн туруулжа, хэрийн ахиджага юоһан тухай һонирхоон болоһон ба байдаг.

Тиньхэнийнэй ойгсоотой. Эдэ хоёр хониншод Красный Октябрь колхозной үрдаа хараха түрүүшүүд, хоорондоо холо мурьсэжэ, энэ-мана ажалладаг нурьсэл юм. В. И. Ленинэй гүрнөөр 100 жэлэй ойц баарай хүндэ-лэгдэ дэлгэрэн социаль мурьсөөндэ хонюулан элбэхитэйгээр олоосгодо, үнгэрэгдэ жэлдэ зуун эхэ хонин бурһөө 100 гаран хурьга абаад, гансаһы Захамин-найһаа аймагта өншэ, республика дотороо магтаал сугла гаран байһа. Залуу хониншод Ардан Гомбоевич, зуун эхэ хонин бурһөө 108,7 хурьга, Нурбо Намсаревынэй 103 хурьга тулжүүлэһэн юм. Нооно хай-шалаа түсөөб хонюулан бабал гэршотой үдүүлэ.

Мурьсөөгөө саашан үргэлжэ-дүүлэхэ гэгээдэ, хоёр нурьсэл ойц баарайнгаа жэлэй тул абагдгад эрхэнгээ бэлдэжэ захиалан юм. Хурьгадаа эхэнь нэлгээсэ-раа, хурьга ноогоной хүсэтэдэ хониншод һайса таргалуулжа эжаа, хаба сатган үржүүлэ.

Үнгэрэгдэ үрдаа хурьга бөөрөө багатай байгааһы наань, план-гада нурьс Намсарев Налхита гэжэ газарта аонь, хурьгадаа һайнаар адуулаа, мүн хүсэл хурьсэ үйбэ тэжээлшье бэлдэжэ абһан.

Мүнөө энэ тул абалтын халуун халһан түрэнэ залу үнгэрэгдэ байна. 589 хонидой 400 гаран ширь хурьгаалад, нөгшөө толгойн үхэл гарзда ороогүй. Энэ-дэй хурьгаһад Нурен Очирова, Шибик Буянтуева гэгшэд тус тусгаа 200 хурьгатай болохой.

Нурбо Намсарев тухай хоёрлодон, тэрэнэй нурьс Нурен Шидемпиловна дурдани үнгэрэгдэ аргагүй. Энэнийн хөрөнд жэл соо мал алаһа, нэл түлээ хонин ажалда эжажа, хүршэ шабарин эхэтэй болоһон хүн. Жэлэй дурь-бин сагта оролоһон ашаар энэ энэ отарада холот хурьга олоон абаһа, һайнаар тулжүүлэгдэнэ ха юм.

Мүнөө Нурен Шидемпиловна нигжэ хөөрөнэ: — Зорилго, түсөөнэ дүүргэдэгдэ гэжэ һанадагдэг. Юрдоо хон мугаар хүлээһүүб гэхэд даа. Шадаа һаа олон хурьга абаха һанаатай байгшабин. Теэд хурьга-тапалт сөөн, хоёр хүн 200—200 хурьгадай болоод, хүнэ хурьгэ-

хэээ болгодоо. Колхозной үрдаа-бэригдэлдэ хэлэхэдэ, мана мана хүнине нэмжэ элбэхэ-бэнэ гээд да, үгы агша. Мүнөө жэл, бий баарай жэлдэ, багша Ленинэйнгэ гурһөөр 100 жэлэй эхэ баяр болохо гэжэ байлаа, урда жэлүүдэйхүнэ уруу-гаа ороогүйтэй байхди. Хонин-шайншье тэнхээ тэмнэ һайтай. Бүгдэ хүсэд һайсэ дэлгэнжэ ху-рыгала, гүшыншье өдэртэй һайнууд. Үшөө хамшаг үгы. Үш-бэ тэжээлшье бий. Гансал һа-нагаа болохо нүмэн гэхэдэ, ойро-зуураһы наань, хурьга абалса-ла хүн хэрэгтэй.—гэжэ тэрэ ба-га гомдоһон, туйлалтаа хүдэ-лэн янастай хэлэнэ.

Нэврээһе Красный Октябрь колхозной правлениа, партико ажалла малша зон арга хурьга олоотой байна эзэ гээд байхгүй, али болохоор тулалха, харалса-ха, энэ түрүү отарадаа хурьга абаха хүнине нэмжэ таинха ту-лаа яаралтай жэмжэ абаха ёһо-той. Үшөөдэ хадаа, нэл хурь-нормын ёһоор 150—200 хурь-гала дэжэ бэйлэ байха хэрэг-тэй ха юм.

Ахаалша хониншод Нурбо Намсарев: — Янаг, нигээд байты гэжэ колхозной правлениа биднине хэ-лээһы ороогүй. Хүнине элб-хээһы үргэе мүнөө боло байха, — гэжэ нурьсэһөө һанаа тэг шэлэ.

Ардан Дансаруновтай багал-һан мурьсөөн тухай һонирхо-боды.

Туршалдаһын даа, Хоёр зуугаад мэргэ нүүдэг хүршэн-дөө ошоншье сүлөөн һалтаа ол-донгоүй. Бабал 400 гаран хурь-гатай болоһон ёһотой. Хүнэйнгэй иладань мэдэлдэгүй. Хурь но-гоон дээрэ гарахадад харгалжа, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Энэнийн баруун тээ байдаг хүр-шэ отарада эрхэдэ, ахалгаша хониншод үбэнийнгоо хөөрө соо ха-ншалгатай мэдэнэй дунда хүн-гөөр үйбэ айкажа, мульһан едүү-гэ хурьга байла. Талха тарьгаа шорой шохой болгоогүйтэй, үрн-дэ хорлолтоо оруулгүгшын тула-а нямэ юмаа хэнэ.

Ардан Гомбоевич өөрөө ветеринариа фельдшер мэрэгжэлтэй хүн. Эхэ хонидой отара даяжа абаһаар хоёрлодоо тул абажа байна. Турүүшынгаа жэл айма-гоогоо эрмэлдэ, республика дото-роо бабал түрүү зэргэдэ гаван-һан. Мал хараха дүй дуршад ба-гагай гэжэ һанадаһынь, хүдөө ажахын тухай мэрэгжэлтэй, эр-лэм шудалһан хүн хадаа, ажилда зүбөөр эмхидхэдэг, хонин хурьга-дайһаа харуула, эдэлүүдэ һайнаар тааруулдаг. Үбэдөө, һу-ларша наань, аргалжа, тэнхээ-

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

жүүжэ шаладаг байна. Эм дом зуулаха, тариха гэжэ мэтые жэмшэдгүй хээгэ, ветеринариа хүдэлмэришэһэй энэ абаһа-найһые хэрэгтэй үгы ха.

— Зай, тул түрээс байн гү? — һайн, һайн. Одооролдожо байнал даа,— гэжэ залуу хониншод хушугүйтэй.

Энэ отарынды 542 хонитой. Шинэ тул абагшаа бабал һайн бэлдэхтэйгээр үгтаһан юм. Урда жэлэйхнээ багшаг үбшэ тэжээл элбэхэдэлдэһынь наань, хурьгадайһан үбшэний шанар һайн. Хонин һайса таргалуула-даһан байгаа. Үбшэнь гална, хониншод талха тарьнай зүйл, өбсөтэй байһан һисомо, набаһа-тата тэжээл, ситөө тэжэ матэ үгтэдэ.

Байра соон оролодо, талалга оролодо буржагарһан сагаан хурьгад өрбөөс гүлалха, өбсөөр, һесали, һаа гарһан хурьгад абаһа, хонюуһынь хэлэл бүлэг болгодого, амь ачиндань илгад-һан. Талалга бүхэдэ модон хонюуһууд соо хонимод тэжээл, сагаан шохой, модоной хөө, тэр-һан, минерална тэжээл гэхэ матэ болон, хонин сагал хэргэһэн коммуниканууд соо эхэ хурьшэн үбшэн хэтай, хурьгад төршөг-нотор хажаа жинэ.

Тус оролодо 130—140 хурь-гатай болоһон Дулма Гончилова, Саржама Шибенова, Дулма Гар-беева гэгшэд хурьшэнхүнүүд, хурьгадаа эдэлүүдэ, толгой-гоһынь үргэе сүлөө тухайгү ажаллаһа.

Һаянаа нэгэ сага сүлөө оролодо. Нигэр соо зарим үдэ сүлөөн 50 гаран хониншод хурь-галда байхада, бабал мэгээд абалдэн.— гэжэ Саржама хуршэн хөөрөнэ.

Социаль уялга, мурьсөөн тухай хоёрлодон болоһон. Ардан Гомбоевич мийдэг гэжэ, тэдэ эдэ абахаһын гэжэ элб-тоб хэ-лээд үгтэбгүй.

Харн хайшаа болгодоо юм, һаанаан байдаг, үшөө лалаан хайшаа байла. Түсөөнэй зуурай 85 хурьга, үялгамай—90 һон, һаламайны зуурай—100. Мүнөө дээрэд хонин, хурьгад һайн байна. Хоёр хонин элбээ, — гэжэ дарууханаар дуларна.

Ажал хүдэлмэришэнь, байра байдалынь харахада, социаль мурьсөөндэ ороһон хуршэ хоёр отарын хониншод мүнөө жэл абаһан үялгага нэрэтай түрэтэй-гоор мурьсэжэ, ойц баарай һайн-ларше тойбоо эхэ амжалтаар үгтаха бээ гэжэ батаар атига-танэ.

Ихэнэ наһандаа уншан юманин ургаж абаан хүнэй ухаан бурхад хэргэт ямар ехэ үүргэтэй гэжэ үнэнэй мэдээни. Ийнхүү долоон наһанһаа хургуулида ерэмж, үзэг бэшэгтэ хурама. Ийн уншаха шадбары олодог.

хураха гэжэ мэдээни. Тэдэ шэнэ программа гэжэ шинэй долоо наһандаа горитойхи эрилтэ табина бушу. Гэбшье гэртээ гү, али хүүгэдэй саадта һайн бэлдхэл гараһан үхбүүдтэ шэнэ программа аймшагтай бэшэ гэжэ мүнөөнэй хуралсалай жэлдэ нэгдэхэ классууде абаан багшанар нэгэн дуугаар батална.

ЭНЭЭДЭТЭЙ ШҮЛЭГҮҮД С. МАРШАК

МАРТАМХАЙ ҺҮЛЭР ХҮН

Һүлэр хүн даа, мартамхай һуудаг үйлсэн матархай! Травайда һуугаад, жаалда даа, Табилуулжа яба юм нэгэтэл.

Гайхамшаг вокзал обёорлод. Гайхан асууба, һонирхоод: — Поездоо баһа байлгаа гү? Поповно гү даа, Бологой гү?...

ЗУРГАА НАҺАТАНДА

Шин хойто жэлдэ хургуулин бобоһо алхажа орохош. Бибриһин хубисхалай һайндэрэй урда тээхэнэ «октябрь» гэгэн нэрэтэй болохош. Пионерүүд сагаан самсала бишхан Володя Ульяновай дүрэтэй улаан табан түрүүн хадхаха.

МАНАЙ ҮЗЭГҮҮД

Нагэтэ харгыгаар Хатуу Тэмдэг шангаар гэжэ хэлжэ ябаба. — Һайн хүн боложо, — гэжэ Асууһан Тэмдэг тэрэниэ зогсообо, — хэлжэ үгэхэ гүт? Ямар наһан һонин онгохо лэжэжэ үгэхэ гүт? Би Шангадһаан Тэмдэгэй түрэн үдэртэн тэрэниэ бологлахэе һанаа һэм.

Шини ахашни гү, али эгэшэни үбсүүндэ Ленинэй түрэтэй комсомолой тэмдэг үүдэг, мүн тиимэ зурагтай билег зүрхэн дээрэ хадгалжа ябадаг. Тиихэдэ эһэн хүүгэдэй эсэгтэн гү, али эхэнэ (заримдаа хожулан) Советскэ Союзай Коммунист партин гэшүүн байха.

Асууһан Тэмдэг хандаба. — Тиигэжэ намайе бэлэ суулхагуй гүт? — Ах, — гэжэ Зөөлөн Тэмдэг зөөлөөр хэлжэ, — мэдэнгүйлдэ... хари... сөхьтэн хэдхэдэ, бодайһы хүзүгн хурхуй... теэд туршаха гүби даа... хайшан гэжэ... — Говор субсальһан Асууһан Тэмдэг онгохого абаха гэжэ Зөөлөн Тэмдэгтэ оробо.

Замбуулин тээшэ эгээл түрүүлэн харгы гаргаһан хүн — Юрий Гагринай аяар холынгоо аяншалгада Владимир Ленинэй портрет абжаа ошоо һэн. Дэлхэйн бүмбэрсэг аяар хооло ошоод ябахандаа, замбуулинэй онгосо соо Юрий Гагринай гансаардаагүй...

Тиигэбшье... Тиигэбшье Асууһан Тэмдэг тэрэниһеэ хойшо, хэрбэ тэрэниһеэ һаань, өөрөө онгохоһууде һанадаг болоо һэн. Тиимэ даа. Э. МОШКОВСКАЯ.

МАТАРХАЙ НЭГЭ ҮЙЛСЭДЭ

Самсаһа хамсылма ядаа, Сааша-наашан татаа, Харан гэгшэнэ үмдэниинь, Хамсылаад тэрэнэ үмдэхэнэ! Һүлэр хүн даа, мартамхай, һуудаг үйлсэн матархай!

БУФЕДЕТЭ ОШООД ЛЭ СЭХЭ

Һүлэр хүн даа, мартамхай, һуудаг үйлсэн матархай! Абаһа ябаан үргэбшье Абаһаар саашан хэбэ бушу. Буландэ лаһин хуухадаа, Бүхэ гэгшээр хурхираа.

МАНАЙ ҮХИБҮҮД

Манай үхбүүд бэрхэнүүд! Хармаһан оһорлоо гараад, Хара үлгөөһөө дэбхэрнэд. Бульварта гү, али газда, Булан, сээрлэг бүхэндэ, Ябаһуулай харгы хаагаад, Яһала дэһэнэр дэбхэрнэ.

АМИДЫ ШЛЯПА Н. НОСОВ

Тиихэдэ таһалга соо, Володя Вадик хоёр һуугаа һэн. Тэдэнэр зурагууде шэрэдэзэ бэйһаар, Васкын шляпа дор ороһонһые хараагүй, ды шляпа байдаг юм аал?

— Ами-ды! — гэжэ Володя асууһа. — Тэрэ, столой хажууда. Шляпа столһоо холоһон бэшэ худэлэнгүй хэбтэбэ.

— Ай-ай-ай! — Ягабашин? — гэжэ Вадик асууба. Шляпа таһалһын тэг дунда мүлхижэ гараад, зогсообо. Үхбүүд тэрэниэ хаража, айһан-ханаар татана бэшэ гү?

— Ами бэ? — гэжэ Володя асууһа. — Тэрэ, столой хажууда. Шляпа столһоо холоһон бэшэ худэлэнгүй хэбтэбэ.

— Ай-ай-ай! — Ягабашин? — гэжэ Вадик асууба. Шляпа таһалһын тэг дунда мүлхижэ гараад, зогсообо. Үхбүүд тэрэниэ хаража, айһан-ханаар татана бэшэ гү?

— Ами бэ? — гэжэ Володя асууһа. — Тэрэ, столой хажууда. Шляпа столһоо холоһон бэшэ худэлэнгүй хэбтэбэ.

ООҢОРХОН А. БАРТО

Манай үхбүүд бэрхэнүүд! Хармаһан оһорлоо гараад, Хара үлгөөһөө дэбхэрнэд. Бульварта гү, али газда, Булан, сээрлэг бүхэндэ, Ябаһуулай харгы хаагаад, Яһала дэһэнэр дэбхэрнэ.

— Болоо, — гэжэ хүгшөөдэйн, — Белихоор болоо бэшэ гү? Доромнай шабарны хоёрхоор Доһолмо байна бэшэ гү?

АМИДЫ ШЛЯПА Н. НОСОВ

Тиихэдэ таһалга соо, Володя Вадик хоёр һуугаа һэн. Тэдэнэр зурагууде шэрэдэзэ бэйһаар, Васкын шляпа дор ороһонһые хараагүй, ды шляпа байдаг юм аал?

— Ами-ды! — гэжэ Володя асууһа. — Тэрэ, столой хажууда. Шляпа столһоо холоһон бэшэ худэлэнгүй хэбтэбэ.

— Ай-ай-ай! — Ягабашин? — гэжэ Вадик асууба. Шляпа таһалһын тэг дунда мүлхижэ гараад, зогсообо. Үхбүүд тэрэниэ хаража, айһан-ханаар татана бэшэ гү?

— Ами бэ? — гэжэ Володя асууһа. — Тэрэ, столой хажууда. Шляпа столһоо холоһон бэшэ худэлэнгүй хэбтэбэ.

— Ай-ай-ай! — Ягабашин? — гэжэ Вадик асууба. Шляпа таһалһын тэг дунда мүлхижэ гараад, зогсообо. Үхбүүд тэрэниэ хаража, айһан-ханаар татана бэшэ гү?

— Ами бэ? — гэжэ Володя асууһа. — Тэрэ, столой хажууда. Шляпа столһоо холоһон бэшэ худэлэнгүй хэбтэбэ.

ХАБАР, ХАБАР ГАЗАМНАЙ

Хабар даа, хабархан! Хабарай шубууд мэтээр Ханхина трамвайн хонхо. Хабатай, шууятай, Хабарай Москва.

ЭХЭШҮҮЛДЭ—ХҮҮГЭД ТУХАЙ

«ХҮЛ НЮСЭГЭН ТАРХИ...» Корней Чуковский «Хоёрһоо таба хүрэтэр» гэжэ ном соо хүүгэдэй хэлэһэн элдэб һонин үгүнүүд, үгүүлэлүүд согоолоотой.

ХАБАР, ХАБАР ГАЗАМНАЙ

Хабар даа, хабархан! Хабарай шубууд мэтээр Ханхина трамвайн хонхо. Хабатай, шууятай, Хабарай Москва.

АМЖАЛТА ЕХЭТЭЙГЭЭР ҮНГЭРВЭ

Гүрэнгийн нийслэл хотын олонийн, хүгжэмд дуртайшууд Бурядай аялга хайхан хүгжэм дуунуудыг туррууныгхэе шалнаа бэшэе наа. мүнөө болоод дүрээшэ буряд хүгжэмэй үдэшэнуудыг халуунаар угтаа. Москвагай ехэ концерто залуудууд оо хүн зон дурэн, манай композиторнууд болон дуушадай наадны аялга ташалгар угтаа.

Февралин 4-д Хүгжэм бэшэдэг Москвагай байшангай Коштеринэ зал соо дирижер В. Горелигыг ударидалга доро Бүхэсоонза радиогий симфоническа оркестр Ж. Батуевай «Колхозно сонг», Д. Аюшевэй «Баян тал» гэжэ симфоническа поэма, А. Андреевэй «Басар» гэжэ симфоническа поэма гүйсэхэдэб. Үндэһэн буряд мангай, аялгаар хайхан, иматгал хүн зоний дура сэдхэл үнэхөөр бадаруулан хүгжэмэй тус зохиолнууд олоодо хайшаагдаһан байна. Энэ концертын хоёрдох хахатай Москвагайхид Б. Ямпилловай «Нюдэ» хараба гэжэ опернй хоёрдох үйлэ-тэнилсаа. Дуушад К. Иванова, П. Манжеева, К. Базарсадаев, Н. Раднаев тус өперодо наадахалаа, бэлиг түгэлдээрөөр гүйсэхэдэ.

Февралин 5-дэ Бурядай хүгжэмшэд Композиторнуудай бүхэсоонза байшангай зал соо хүгжэм дуунууда гүйсэхэдэ. Энэ концерт дээрэ композитор Б. Чайковский СССР-эй Композиторнуудай холбооний үмэ-нэйөө буряд хүгжэмшэдыг амаршалаад, тэднэй Б. Ямпилловай ударидалга доро урагшатай ажаллажа ягаһынь тэмдгэдэ. Буряд хубсааһа үмдээрхиһэн манай дуушад аялга ташалгар угтагдаба. СССР-эй арадай артист Д. Динховон, РСФСР-эй арадай артист Б. Балдаков, РСФСР-эй габыята артистка А. Шаншогина болон Бурядай АССР-эй габыята артистар П. Манжеева, Н. Раднаев, К. Базарсадаев болон К. Иванова, Д. Дашинь. Я. Шоболов дууланан дуунуудаа урма баяртайгаар гүйсэхэдэ, буряд аялгынгаа хайхалие шагналтада дэмжуула гэхэдэ алуу болохогүй. Мүн Москвагай пианетка Т. Галицкая ба хуурман, уласхоорондй конкурсуудай лауреат М. Шмигаль гэгшэд манай залуу композиторнууд А. Андреев, Г. Батуева гэгшэдэй зохиолнуудыг гүйсэхэдэн байна. Илангаа буряд дуушадай бүгэдөөрэн гүйсэхэдэн

Б. Ямпилловай «Сагаан далитай гулбаха» гэжэ дуун илангаа ехэ һайн сэтгэлдэ хүртэб.

Үгдөөрдын Композиторнуудай бүхэсоонза байшанда Москвагай хүгжэмшэд, композиторнууд, хүгжэм шонжолгошод сулгарха, буряд хүгжэм зүбшэн хэлсэдхэдэ хабааданан байна. Энэ хоёрдөхөн дээрэ композиторнууд Г. Свиридов, Б. Чайковский, А. Николаев, Свердловск консерваторин ректор Б. Гибалин, Ш. Шиллаев (Дагестан), Э. Багиров (Казань), хүгжэм шонжолгошад А. Холодильник, «Совет хүгжэм» гэжэ журналай ахалгаша редактор Ю. Корев, А. Рязунов гэгшэд үгэ хэлһэн байна. Тэднэр буряд хүгжэм 70 жэлэй туршда гүйсэхэдэжэ байхалаа, гансахан Совет орондойн бэшэ, харин бүхэ дэлхэй дээрэ мэдэжэ болоо, энэ хүгжэм хайхан аялгаараа, гүнзэгтэ ба һайн хайхан бодол турүүлдэгээрэ, яһатан бүрэй зүрхэ сэдхэл урмашуудгай байхандаа хайшаагдаһан гээб. Тон онсо тэмдгэлмээр юмэһиний юуб гэбэл, Бурядай залуу хүгжэмшэд мүнөөдөрэй эрильте хангаха гэжэ элдэб модно дуунууда ханалаа табиһгүй, арадайнгаа дуунай баллигтай холбоотой

үнийнхы искусствын зохиолнуудыг бүтэһэн, ахамад нүхэдэйгөө туйлтануудыг нэрэтэй гөөр үргэлжэлүүлэхэ байшандан, найдамаар нэрлэ хэлээ.

Буряд хүгжэмэй үдэшэнуудай, концертнуудай шатай үнгрэхэ талаа наада хүтэлһэн концертыг Ж. Габба өероодо, гадна буряд хүгжэм Бурядай АССР-эй культурын министр П. Композиторнууд Д. Аюшев, Б. Ямпиллов гэгшэ рожэ үгэлэг байгаа.

Февралин тургаанда Бурядай хүгжэмшэн шадар байдаг Кайн город ошожо, П. И. Чайковскый гэрээтэй хүрэхэ, тэндэ концерт харуулга хүдэлмэриллэгдэ манайхатай Чайковскийн музонийн буулгарыне бэлэглэһэн байна.

Февралин 7-до Бурядай хүгжэмшэд Москвагай эрхэтэй гаринзондо айтшалаа. Тэднэй тэрэрэхдэ, халуунаар хүлээн абажа, дуу хуура баяртайгаар хонирхоо, уни удаан аялга ташалга таа.

О. КУНЦИН

Захаминай аймагай Мэлэ тосхондо хэдэн жэлэй саада тээ номой магазин нээгдэһэн юм. Энэ магазинда Буда Банданова Жалсанова наймаалагшаар худалмэрилнэ. Тэрэнэй ажал хүдэлмэри нилээд урагшатай. Магазин соонь ороходо ходоодоо сэбэр, номуудынь таатай зохиодор табяатай байдаг. Магазинда ерһэн шэнэ номууд тэрэ дарыдаа худалдаанда гарана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: магазин наймаалагша Б. Б. Жалсанова, (зүүн гарһаа), нютагай совхозой худалмэришэд М. Ж. Цыренова, Б. Р. Намжилова гэгшэд шэнэ номууды шэлэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОН фото.

ЛЕНИНЭЙ ЗАХЯА ЗААБАРЯАР

ХАНОЙ. (ТАСС). Илангаа соёл сурталай-теоретическэ бэлдхэлэй ба культурно-техническэ эрдэмэй талаар коммунистуудай үмөнэ Вьетнамай Ажалшадай парти мүнөө жэлдэ ехэ эрилтэ табина.

«Нурха, нурха, үшөө дахин нурха» гэхэн Ленинэй уриа манай бүхэ карова хүдэлмэриллэгшэдэй, партинын лашүүдэй бодото аюулганг хэзэ хэзэһэйхидэ үдүүг эхээр болохо ёһотой. Марксизм-ленинзмийн теоринэ, партинын политикын сударила, экономикын, культурын, наука ба техникын эмхидхэлтын ба хүтэлбэрилгын хуули ёһын шонжолон сударила хэдаа мүнөө үедэ манай карова хүдэлмэриллэгшэ ба партинын гөшүүн бүхэнэй үмөнэ табигдадаг шухала эрилтэ болоно гээд «Туен Хан» гэжэ журнал хүгжүүлгээ нөмөрнуудай нэгэн соо заана.

Вьетнамай ажалшадай партинын гөшүүдэй бодото ажал аюулга тухай хэлэхэ болоо—наа, тэднэр үйлэбэри дээрэ социалист мурсысо дэлгэрүүлгэдэ мүнөө жэлдэ үлгэр жэшээ харуулна.

«Революцида хүдэлмэришэн ангин турүү үргэ дүүргэжэ тухай ленинскэ нургалды манай предпринятин коммунистууд гүнзэгтэ эхээр ойлогдо. Советскэ Союзтай хани барисан болон аха дүүгэй талархалаар холбоотой манай хүдэлмэришэн анги ажалай ба дайшалхы аларта заншалтай» гээд Ханойн электротехническэ заводой партинын организацион секретарь Нуген Хань Тхюи ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрөлдөхөд хэлһэн байна.

Ойн байрай жэлдэ үйлэбэришөө тусбэе болзоһон үргэ дүүргэжэ уялга билээр абааһын гээд Нуген Хань Тхюи саашан мэдүүлэ.

ХИЛЫН саананаа

В. УЛЬБРИХТЫН МЭДҮҮЛГЭ

БЕРЛИН. (ТАСС). Этигэй найдабери ба улам ургажа байгаа харюусалга залуушуу ташаа парти ба правительствен бээдүүдэг политикын шухалын шухала гол ёһонийн болон гээд ГДР-эй залуушуу тухай турүүшын хуулин гарнаар 20 жэлэй ойдо зоруулагданан уузалга дээрэ Февралин 9-дэ СЕН-гэй ИК-гай Игээдэй секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Советдэй Түрүүлгэшэ В. Ульбрихт мэдүүлэ.

Залуушуу тухай турүүшын хуулин, тэршэлэн немец газар дээрхи турүүшын социалист гүрэнэй үетиний хууужуулгадэ эрхэ правительствен саашада абаһан жээ аюулгануудай, ороной ажабайдалда залуушууныг хабзадуулын ехэ уда шай байна. В. Ульбрихт өөрын гэрээг зааһан байна.

Республикын тогтоһондоо 20 жэлэй турша соо социалист туулагда ГДР-эй залуушуудай да үүргэ дүүргэһе В. Ульбрихт солон тэмдгэлэ.

ШАТАР БҮРЯДАЙ ИНСТИТУТ— ЗОНЫН ЧЕМПИОН

Хүдөө ажахын дээдэ тургуулинуудай бэрхэ шатаршадан зональна мурсысоной түгээхэй уулсалгын наадануд болобо. Эндэ зонын турүү нуури эрэлхэн түлөө манай шатаршад Новосибирскын хүдөө ажахын институтайхидтай тулалдаба. Түгээхэлдэ нааданда манай шатаршаднаа 3 очкоогоор дутуу байһан новосибирскыхид хүндэһэн байдалда ороһон. Шүүхэлхэ бэрхэтэй, ноуб гэхэдэ тулалдаха командадан мастерта хоёр кандидат ба игээдхи ривидийн хоёр бэрхэ шатаршад бин байгаа.

Нэгдэхин хюлгэ дээрэ Саминлов Новосибирскын институтдай Борондтай наадаба. Хоёрдох турай нааданда шүүгдөөһингээ харюу абахы шиндэһэн Саминлов партингаа эхидэ найнаар ябаа. Мүн саашадаа болуу байн байдалтай боложо, тэргэ бодобо гүйлгэн, удангуй шүүһэн байна. Цыножолов найнаар нааданда, Костоголовы шүүгээ, Тапхасова Лубганине илаа.

Манай шатаршад Мункоев Сангадиев хоёр Новосибирскын Пашко, Бурденков гэгшэдтэй наадахалаа тосһонһон байна.

В. МАМИЛОВ.

ПРАВДА БУРЯТКИ
МУНИВЭДЭРЭЙ
НОМЕРТО

Нэгдэхин хуудананда: Улаан-Удын шидэй, Темлодэй цементын заводудай коллективүдэй шэнэ социалист уяланууд. П. Бурмангай «Улаан-Удын шэл» гэхэн фоторепортаж. ТАСС-ай шухала мэдээлэлүүд.

Хоёрдох хуудананда: «Хээзэ Сэлэнгын цөлүлгөдэ, бүтээгдэ хөб» гэхэн шалгалтын бригадын материал. «Партинын организационууда» гэхэн гаршар доро мэдээлэлүүд.

Гурбадах хуудананда: «Һайн хайхалие хумуужуулгэ» гэхэн А. Семеновгай корреспонденци. Түрэл орон доторнай.

Дүрбөдх хуудананда: И. Этинговэй «Харюуга абага» гэхэн статья. Нютаг нютагай һонин. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээлэлүүд.

**ТҮГЭС
ТҮХЭЭРЛЭГЭТЭЙ**

Бэшүүрэй совхозой машинтракторна централна парк жэл эрхэ бүри үргэһэн. Паркн шэнэ абтаһан трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануулар улам нэмэгдэжэ байна.

Паркн үрэгдэхэтэй хамта машина, техникэ саһаха гараж ба хамбарин байра хэрэглэгдэнэ. Тимэһэн Шэбэртэ нютага тухээрхэй һайтай ехэ цех баригдаа. Тэрэн соонь токарня, слесарня, гагналын мастерскэй болон бусад оруулагдаха байна.

Мүнөө шэнэ түхээрлэнүүд тэндэ оруулагдаа, хабаргагдаха байна юм.

И. ТКАЧЕВ.

СССР-эй ДОСААФ-ай ЛОТЕРЕЙ

Бурядай республикын ажалшад дунда ДОСААФ-ай энэ лотерей олоор тарагдана. 1969 ондо республикын арад зондо 4-дэх автомоторлотерей билет 170 мянган тухаригт худалдагданан байна юм. Нэгдэхэй лотерейн билдээр ямар шүүбэриг туданан тухай энэһөнэй урда тээ бэшгэдэн байна.

Энэ лотерейн хоёрдох билдүүд арад зондо 60 мянган тухаригт худалдагдаһан юм. Тэдэ билдүүдтэ 38.307 тухаригт шүүбэриг тудла. 1275 билет азатай байна. Тэднэй 51 билдэһэн үнэтэй эдлэлүүдтэ хүртөө. Үнэтэй эдлэл шүүбэригт дунда гурбан хуингон автомобиль—«Волга», «Москвич», «Запорожца» шүүгдэһэн байна. Бусадны элдэб маркын мотоцикл, моторолер, мопед, онгосын мотор гэхэ мэтэдэ тудла.

Закемск хотын продснабай ашаа тэгшэ Дмитрий Прокольевын Москвинда ехэ аза тудла. Тэрэ «Волга» шүүгээ. Тихалдэ ДВРЗ-гэй модельн цехэй модельщик Юрий Тунгусов «Запорожца» автомобиль, ДОСААФ-ай Кабанскын автомотоклубай кресент Ермаков «Ий-Планета» мотоцикл шүүһэн байна юм.

Байгша оной январин 1-һаа ДОСААФ-ай табихахы лотерейн шэнэ билет худалдагдаха эхилэ. Энэ лотерей дүрбэдхилхөө нүгээрээ ондоб гэхэдэ, нэрвэн нэлэгдэнхэй. Юуб гэхэдэ, 1970 ондо гаргагданан энэ лотерей хэдаа автомоторлотерей бэшэ, ДОСААФ-ай лотерей гэжэ нэрлэгдэхэ болонхой.

Гэхэтэй хамта табихахы лотерейн гурман дүрбэдхилхэй саһуулаха, зарим тэдэ хубилгагданан байна. Энэ лотерей хамта дээрэ 80 мянган тухаригтэй гаргагдаха. Тедэ хоёр хубаагдаха, туд бүрини 40—40 мянган тухаригтэ гаргагдаха юм. Эбэшэ ажалшадтай хүсэл хараада абажа, билдэй сэн хоёр дахин доошолжо, 50 мүнгдөөн ороно. Томо шүүбэригүүдэй үсөөн болгоһон дээрһэнэ нийтэ шүүбэ-

ррин тоо олон болгоһонхой. Табадах лотерейдэ 3 миллион 600 мянган шүүбэри наадаха. Энэ хэдаа дүрбэдхэй лотерейтэй сасуулаха тоогоороо хоёр дахин үзүүтэй олон болон байна.

Шүүгдэхэ эдлэл нилээд олон болгодо. 29 миллион 632 мянган тухаригтэ наада г д а х а 141.000 эдлэлэй тоодо: 1.600 «Москвич-412», «Запорожца-966» автомобильнууд, 24.640 эдлэб маркын мотоцикл, моторолер, 19.800 мопед болон велосипед, онгосын 16.960 мотопер ба резинова онгосо, «Дельфин», «Фронта-2», «Дальинист», «Сельга», «Сокол», «Соната», «Комет» гэжэ транзистора 3.200 радиоприймэригүүд, элдэб маркын 8.000 кинокамера ба фотоаппарат, эршүүд болон эхээрүүдэй гарай 6.400 часы, конструкторнуудай, авиамоделистүүдэй хэрэгсэлэ 25.280 микродивангестель болон набор шүүбэригдэ наадагдаха. Гадна 3.456.000 мунгтэй шүүбэри хамта 10 миллион 308 мянган тухаригтэ наадаха байна.

Табихахы лотерейн тираж турүүшынхын июлин 4-дэ, хоёрдхын 1970 оной декабрийн 26-да болохо.

Энэ лотерейгээр оруулагдаһан олоо һураһалтай болон спортивна барилгануудыг бодхолодо, оборонной-инститын хүдэлмэри ба сэрэгэй-техническэ түхэлэй спорт арад зоной, илангаа залуушуудай дунда саашадан хужоохын тулаа зоруулагдаха байна.

ДОСААФ-ай 5-дахин лотерей республиканый арад зоной дунда амжалтатайгаар тараагдажа эхилэ.

Г. ЗЫБИНА,
ДОСААФ-ай республиканска комитедэй хүдэлмэриллэгшэ.

Фидель Кастро үгэ хэлэбэ

ГАВНА. ТАСС-ай корр. Ю. Романцов нигээжэ дамжуулна:

Кубын Революционо правительствен премьер-министр, Компартийн ЦК-гай Игээдэй секретарь Фидель Кастро февралын 9-дэ радио ба телевизидеэр эхэ үгэ хэлэбэ. 10 миллион тоно сахар абаха зарылгын ямараар дүүргэжэ байһан хэдаа энэ үгэн зоруулагдаһан байна юм. Провинци бүхэнхид, хэзэ хэдэн сахарай заводудтай байдал Фидель Кастро дэлгэрэнгээр шонжолэ. Сагай уларил мүү байһан ушар оройн үзэлтэ табигдажа байһан угаа ехэ зорилго дүүргэжэ бэрхэлдэ тохёолдуудгай байһан тухай тэрэ хэлэбэ.

10 миллион тоно сахар абаха хэрэгтэ Кубын арадай гол хүсэлтэ оролдгын зоруулагдаһан байһан оройн дотор хүдөө ажахын бусад хабаринууд—барилгар, цитрусово болон бусад урмааланууды тариха хэрэг тургөөр хөгжөөн гээд Фидель Кастро онсолон тэмдгэлһэн байна.

Кубын арадай ажалтай дэбэлтэ түүхтэй зорилгы июлин 15 хүртээр дүүргэжэ арга олгоно гээд үгэ хэлэбэ тэмдгэлэ. Тус зорилгы дүүргэжэ Кубын экономикадо 1 миллиард үдүүтэй песьн олоо оруулха байна. Энэ мүнгэ зөөри арадай ажахы саашан хүгжөөлгэдэ зоруулагдаха.

Индий Верховно сүүдэй шиндхэбэр

ДЕЛИ. (ТАСС). Индин 14 томо коммерческэ банкы гүрэнэй мэдэлдэ абалтын онол арад республикын конституцида тааралдангүйтэй гэһэн шалтга бархад, «гүрэнэй мэдэлдэ абалга үнэтэй бэшэ» гэһэн тогтооло Индин Верховно сүүдэ гаргаа. Гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан банкуудай эсэдэй гаргаһынь харюулаха талаар Индира Гандин правительствен урдаһанан түлөөһэн «зүтэмгэ бага» гэжэ сүүдэй шиндхэбэри соо тэмдгэлэһэнхэй.

Томо банкууды 1969 оной июлин 19-дэ гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан ушар Индин турүү хэбэл ба олонийн гүрнөө дэмжэгдэһэн байха юм. Гүрэнэй сектордэ 20 миллиард रुपинэ нэмэжэ эсүүдтэ экономикакэ шонжолгоһонд асуулануудыг шонжэ ёһон шиндхэбэ арга олгоһон байха юм. Гэбэшэ монополист капитал аша түһы харадаг Индин руунай уулз барилгалдаг хүсүүнэй правительствен энэ демократическэ хэмжээ аюулгадэ эсэргүү кампани талаларгай хэлэг, тэриһине болуулаха оролдожо гаргадаг байгаа.

Индин центральна правительствен бюджетне сессии февралын 20-до нэгдэхэ юм. Банкууды гүрэнэй мэдэлдэ абаха хуулин проектын шэнэ вариантны сессинэ үзэмжэлэ министрүүдэй кабинетэй табижа эрхэтэй байһынь сүүдэй шиндхэбэри мэдэрэн. Хэбээ энэ хуулин проектын парламентын хаяхад хаража үзэхэ болло наань, Индира Гандина депутатуудай олонхын хаяхад дэмжэжэ гэжэ эндэ багсаана.

Эзэрхэ туримхэйшүүл хохидоло ороно

ХАНОЙ. (ТАСС). Бенче провинцида январь нарда болон байдалуудай үгэ Урда Вьетнамай патриотууд американ-сайгон сэрэгүүдэй 2.900 солдат ба офицеры хүлөөһөн буулга гээд «Освобождение» гэжэ хабаалтэй агентствын дамжуулга үндэһэнэ. ВИА агентство мэдээһэнэ. Арадай зобсөгтэ хүсүүнүүдэй сэрэгшэд 16 десантна суань үндэнэ шэнгээгээ гүрэн талгаа, 2 вертолет буудажэ уялгагаа, 32 сэрэгэй автомашинныг усааха.

ИЗРАЛИН СЭРЭГҮҮДЭЙ ЭЗЭЛЖЭ

КАИР. (ТАСС). Суэцкэ каналай зүүн эрьсын хойто талын хубида израиль сэрэгүүдэй эзэлжэ байһан газары Арабуудай Нэгдэмжэ Республикын агаарай-сэрэгэй хүсүүнүүдэй истребитель-бомбардировщикууд февралын 9-дэ долоо дахин амжалтатайгай

Дайн байдалаа үргэжэ

ХАНОЙ. (ТАСС). «Ластоп» хай дай байдалаа Холбоотой дундай үзэгдэлтэй эхээр шалтга байһан» тухай өөрын гэрээтэй соо «Юан Дой Нян Зан» гэһэн на. Сууөлөгдөһөн районуудыг дохо ба буудаха зорилготой Израиль нагэ самолёт ортуулолол, һара буханда 12—15 минималгунууды хонг гэжэ газар солон тэмдгэлһэн байна.

БАЙҢАН ГАЗАРЫЕ БОМБИ

РАДИОН 9-дэ үлын хойно боһон МЕН агентствын мэдээлэлдэ, Израиль һуулар эгилет самолётуд бүрэн бүтэн баазануудаа эрхээрэ.

гаар аюулга хээ. Энэһэн түлэһэн дестинан командованин сүүдэй дөлөгшэ мэдүүлһэн байна.

Партизанууд Израиль сэрэгэй харууныг усааха, гурван ажаллан пунктыг һандаргаа, муншан тэнхэлэ.

Балшыса баригдаба

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Израильда эль-Геззэд сэрэгэй шэнэ түхээрлэгүүдэд Цюрихскэ аэропортодо, февралын 6-да Швейцарин засагаархыдаар дахалд баригдаа.

Энэ хэдаа һуурын неделин турша соо Швейцаридэ болон хоёрдох

Франко-испан хэлсэн

ПАРИЖ. (ТАСС). Францин «мигранж» гэжэ 30 реактивна самолёт Испанида худалдаха тухай франко-испан хэлсэндэ эндэ гар табигдаба. 90 миллион долларой элэ самолетууды худалдаха тухай хэлсэндэ национальна оборонин гүрэнэй министр М. Дебре, эндэ аяншалжа ерһөн Испалин гададын хэрэгүүдэй министр Грегорио Лопес Браво гар табаа.

Манай адрес, телефонунд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Левина, 35. Телефоны: редактора—3494, приёмная—5493, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—68-74, ответ. партийной ячейки—60-91, сельского хозяйства—64-36, 65-98, пропаганда и агитация—56-23, промышленность и строительство—61-35, советского строительства и быта—68-38, культуры и школ—60-21, писем и рабесьюков—67-81, в формация—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-83, фотолаборатория—33-61.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕН

**СЭНХИР
ЭКРАНУДАТА**

ТЭДЫ ШЭНЭЭН ХҮНТЭЙ АДЛИ...

270 хэлэн дээрэ хэлэдэг байһан немец Шютце гэгшэ дэлхэй хоёрдох дайнай урдаһаа наһа бараһан юм.

Угһорһон зуун жэлдэ ажануһан датска эрдэмтэ Расмус Христиан Раск гэгшэ—230. Львовскон университетэй профессор Анджей Гавронский—140, академик Н. Марр—100 шахуу, элитэ археолог Генрих Шлиманн—80, Украин эрдэмтэ, уран зохиолшо Агратангел Крымский 60 хэлэ мэдэгдэ байгаа.

Хари хэлэ мэдэлгэ ухаан бодолой, болбосоролой таһаргауи шонжэ тэмдэг гэжэ үнийнөө хойшо тоологдогдот байһан юм Богдан Хмельницкий харин олохон хэлэ мэдэдэг һан ха. Социалист культуртын элитэ ажал абуулагдаһан нэгэн А. В. Луначарский Наукануудай академин бодото гөшүүрэй тэрэһине һунгахадан, үгэ хэлэхэ дээ, турүүшээр ородоор. сааншань немец, француз, англи, италиян хэлэнүүд дээрэ үргэлжүүлгээд, үгэээ заншалта ёһоор, классическа лата хэлээр дүүргэһэн байна.

Манай үе сагта олон хэлэ мэдэдэг хүнүүд үсөөн бэшэ. Ригскон университетдэ Карло Тагмианни гэгшэ профессор эрхэдэнэ. Тэрэ хэдаа 35 хэлэ түгэс шудаланхай, 25 хэлэ заана. Бүхүдөө 120 хэлэ мэдэхэ юм. Кибернетикын «эсөг» Норберт Винер 13 хэлэ шудаланхай.

Манай орондо олон хэлэ мэдэгээр элитэ болон хунүүд гэхэдэ, Тартуска университетдэ профессор Пауль Аристе, Московскон университетдэ багша Андрей Зализняк гэгшэд болоно. Эдэ хоёр дүшэ-дүшөн хэлэ мэдэдэг юм.

Календарһаа абтаба.